

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 30 юни 2023 г.
(OR. en)

11129/23

ECOFIN 656
UEM 190
SOC 482
EMPL 333
COMPET 677
ENV 756
EDUC 269
RECH 301
ENER 392
JAI 902
GENDER 133
ANTIDISCRIM 127
JEUN 171
SAN 408

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
№ предх. док.:	9822/1/23 REV 1
№ док. Ком.:	COM(2023) 601 final
Относно:	ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА относно националната програма за реформи на Белгия за 2023 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Белгия за 2023 г.

Приложено се изпраща на делегациите посоченият по-горе проект за препоръка на Съвета, обсъден от Съвета и Европейския съвет, въз основа на предложението на Комисията COM(2023) 601 final.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от ...

относно националната програма за реформи на Белгия за 2023 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Белгия за 2023 г.

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики¹, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

¹ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

като има предвид, че:

- (1) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета², с който бе създаден Механизмът за възстановяване и устойчивост („Механизмът“), влезе в сила на 19 февруари 2021 г. По Механизма се предоставя финансова подкрепа на държавите членки за осъществяването на реформи и инвестиции, водещи до фискален стимул, финансиран от Съюза. В съответствие с приоритетите на европейския семестър Механизмът допринася за икономическото и приобщаващото възстановяване и за осъществяването на устойчиви и стимулиращи растежа реформи и инвестиции, по-специално реформи и инвестиции за насърчаване на екологичния и цифровия преход и за укрепване на устойчивостта на икономиките на държавите членки. Механизмът също така спомага за укрепването на публичните финанси и стимулира растежа и създаването на работни места в средносрочен и дългосрочен план, подобрява териториалното сближаване в рамките на Съюза и подкрепя непрекъснатото прилагане на Европейския стълб на социалните права. Максималното финансово участие за държава членка в рамките на Механизма беше актуализирано на 30 юни 2022 г. в съответствие с член 11, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241.

² Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17).

- (2) На 22 ноември 2022 г. Комисията прие годишния обзор на устойчивия растеж за 2023 г., с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2023 г. На 23 март 2023 г. Европейският съвет одобри приоритетите на годишния обзор на устойчивия растеж за 2023 г., които са съсредоточени около четирите измерения на конкурентоспособната устойчивост. На 22 ноември 2022 г. въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета³ Комисията прие и доклада за механизма за предупреждение за 2023 г., в който не посочи Белгия като една от държавите членки, които може да бъдат засегнати или за които може да съществува риск да бъдат засегнати от дисбаланси. Поради това няма да е необходим задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и становище относно проекта на бюджетен план за 2023 г. на Белгия. Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната и предложение за съвместния доклад за заетостта за 2023 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната⁴ („Препоръка от 2023 г. относно еврозоната“) на 16 май 2023 г. и съвместния доклад за заетостта на 13 март 2023 г.
- (3) Въпреки че икономиките на Съюза показват забележителна устойчивост, геополитическият контекст продължава да оказва отрицателно въздействие. Като застава твърдо зад Украйна, Съюзът насочва своята програма за икономическа и социална политика към намаляване на отрицателното въздействие от енергийните сътресения върху уязвимите домакинства и предприятия в краткосрочен план и към запазване на усилията за осъществяване на екологичния и цифровия преход, подкрепа за устойчив и приобщаващ растеж, запазване на макроикономическата стабилност и повишаване на устойчивостта в средносрочен план. Той също така поставя особен акцент върху повишаването на конкурентоспособността и производителността на Съюза.

³ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁴ Препоръка на Съвета от 16 май 2023 г. относно икономическата политика на еврозоната (ОВ С 180, 23.5.2023 г., стр. 1).

- (4) На 1 февруари 2023 г. Комисията публикува съобщение, озаглавено „Промислен план на Зеления пакт за ерата на нулеви нетни емисии“ („промишлен план на Зеления пакт“). Целта на промишления план на Зеления пакт е засилване на конкурентоспособността на промишлеността на Съюза с нулеви нетни емисии и подпомагане на бързия преход към неутралност по отношение на климата. Планът допълва текущите усилия в рамките на Европейския зелен пакт и REPowerEU. Той има за цел и да се осигури по-благоприятна среда за увеличаване на производствения капацитет на Съюза за технологиите и продуктите с нулеви нетни емисии, необходими за постигане на амбициозните цели на Съюза в областта на климата, и да се гарантира достъп до съответните суровини от критично значение, включително чрез диверсифициране на източниците, правилно използване на геоложките ресурси в държавите членки и максимално увеличаване на рециклирането на суровини. Промисленият план на Зеления пакт се основава на четири стълба: предвидима и опростена регулаторна среда, по-бърз достъп до финансиране, повишаване на уменията и отворена търговия за устойчиви вериги на доставки. На 16 март 2023 г. Комисията публикува ново съобщение, озаглавено „Дългосрочна конкурентоспособност на ЕС: перспективи след 2030 г.“, структурирано около девет взаимно подсилващи се движещи сили с цел да се работи за стимулираща растежа регулаторна рамка. В него се определят приоритети на политиката, насочени към активно осигуряване на структурни подобрения, добре насочени инвестиции и регулаторни мерки за дългосрочната конкурентоспособност на Съюза и неговите държави членки. Препоръките по-долу спомагат за изпълнението на тези приоритети.
- (5) През 2023 г. европейският семестър за координация на икономическите политики продължава да се развива в съответствие с прилагането на Механизма. Пълното изпълнение на плановете за възстановяване и устойчивост продължава да е от съществено значение за изпълнението на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като плановете обхващат всички или значителна част от съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през последните години. Специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г., 2020 г. и 2022 г. продължават да бъдат еднакво актуални за плановете за възстановяване и устойчивост, преразгледани, актуализирани или изменени в съответствие с членове 14, 18 и 21 от Регламент (ЕС) 2021/241.

- (6) Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета⁵ („Регламентът REPowerEU“), приет на 27 февруари 2023 г., има за цел бързото премахване на зависимостта на Съюза от вноса на руски изкопаеми горива. Това ще допринесе за енергийната сигурност и диверсификацията на енергийните доставки на Съюза, като същевременно ще увеличи използването на възобновяеми енергийни източници, капацитета за съхранение на енергия и енергийната ефективност. Регламентът REPowerEU дава възможност на държавите членки да добавят нова глава за REPowerEU към своите национални планове за възстановяване и устойчивост, за да финансират ключови реформи и инвестиции, които ще спомогнат за постигането на целите на REPowerEU. Тези реформи и инвестиции също така ще спомогнат за повишаване на конкурентоспособността на промишлеността на Съюза с нулеви нетни емисии, както е посочено в промишления план на Зеления пакт, и за изпълнение на свързаните с енергетиката специфични за всяка държава препоръки, отправени към държавите членки през 2022 г. и когато е приложимо, през 2023 г. С Регламента REPowerEU се въвежда нова категория безвъзмездна финансова подкрепа, която се предоставя на държавите членки за финансиране на нови свързани с енергетиката реформи и инвестиции в рамките на техните планове за възстановяване и устойчивост.

⁵ Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2021/241 във връзка с главите за REPowerEU в плановете за възстановяване и устойчивост и за изменение на регламенти (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) 2021/1060 и (ЕС) 2021/1755 и Директива 2003/87/ЕО (ОВ L 63, 28.2.2023 г., стр. 1).

- (7) На 8 март 2023 г. Комисията прие съобщение, в което се предоставят насоки за фискалната политика за 2024 г. („съобщението от 8 март 2023 г.“). То има за цел да подпомогне изготвянето на програмите за стабилност и конвергенция на държавите членки и по този начин да се засили координацията на политиките. Комисията припомни, че общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж ще бъде дезактивирана в края на 2023 г. Тя призова за фискални политики през периода 2023—2024 г., които осигуряват средносрочна устойчивост на обслужването на дълга и повишават потенциалния растеж по устойчив начин, и прикани държавите членки да определят в своите програми за стабилност и конвергенция за 2023 г. начина, по който фискалните им планове ще осигурят спазването на референтната стойност по Договора от 3 % от брутният вътрешен продукт (БВП), както и реалистичното и непрекъснато намаляване на дълга или запазването на благоразумно равнище на дълга в средносрочен план. Комисията прикани държавите членки също така постепенно да премахнат националните фискални мерки, въведени за защита на домакинствата и предприятията от енергийния ценови шок, като се започне с тези с най-слаба насоченост. Тя посочи, че ако мерките за подкрепа трябва да бъдат удължени поради подновен натиск върху цените на енергията, държавите членки следва да насочат много по-добре тези мерки към уязвимите домакинства и предприятия. Комисията заяви, че фискалните препоръки ще бъдат количествено определени и диференцирани. Освен това, както се предлага в съобщението на Комисията от 9 ноември 2022 г. относно насоките за реформа на рамката за икономическо управление на ЕС, фискалните препоръки ще бъдат формулирани въз основа на нетните първични разходи. Комисията препоръча всички държави членки да продължат да защитават инвестициите, финансирани на национално равнище, и да гарантират ефективното използване на средствата по линия на Механизма и други фондове на Съюза, по-специално с оглед на екологичния и цифровия преход и целите по отношение на устойчивостта. Комисията посочи, че ще предложи на Съвета да открие основания на дефицита процедури при прекомерен дефицит през пролетта на 2024 г. въз основа на данните за резултатите за 2023 г. в съответствие с действащите правни разпоредби.

- (8) На 26 април 2023 г. Комисията представи законодателни предложения за извършване на цялостна реформа на правилата на Съюза за икономическо управление. Основната цел на предложенията е да се засили устойчивостта на обслужването на публичния дълг и да се насърчи устойчивият и приобщаващ растеж във всички държави членки чрез реформи и инвестиции. Предложенията на Комисията са насочени към подобряване на националната ангажираност, опростяване на рамката и преминаване към по-голям средносрочен фокус в съчетание с ефективно и по-последователно правоприлагане. Съгласно заключенията на Съвета от 14 март 2023 г. относно насоките за реформа на рамката за икономическо управление на ЕС целта е законодателната работа да приключи през 2023 г.
- (9) На 30 април 2021 г. Белгия представи на Комисията своя национален план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241. Съгласно член 19 от Регламент (ЕС) 2021/241 Комисията оцени целесъобразността, ефективността, ефикасността и съгласуваността на плана за възстановяване и устойчивост в съответствие с насоките за оценка, съдържащи се в приложение V към посочения регламент. На 13 юли 2021 г. Съветът прие своето решение за изпълнение за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на на Белгия⁶. Отпускането на траншовете зависи от приемането на решение на Комисията в съответствие с член 24, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/241, в което се посочва, че Белгия е изпълнила задоволително съответните ключови етапи и цели, определени в решението за изпълнение на Съвета. Задоволителното изпълнение предполага, че постигането на предходните ключови етапи и цели е запазено.

⁶ ST 10161/21 INIT; ST 10161/21 ADD 1.

- (10) В съответствие с член 4, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на 30 април 2023 г. Белгия представи националната си програма за реформи за 2023 г. и програмата си за стабилност за 2023 г. Двете програми бяха оценени заедно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях. В съответствие с член 27 от Регламент (ЕС) 2021/241 националната програма за реформи за 2023 г. отразява също шестмесечното докладване на Белгия относно напредъка, постигнат при изпълнението на нейния план за възстановяване и устойчивост.
- (11) На 24 май 2023 г. Комисията публикува доклада за Белгия за 2023 г. В него беше оценен напредъкът на Белгия в изпълнението на съответните специфични за държавата препоръки, приети от Съвета в периода 2019—2022 г., и беше направен преглед на изпълнението от страна на Белгия на плана за възстановяване и устойчивост. Въз основа на този анализ в доклада за държавата бяха посочени пропуски по отношение на предизвикателствата, които не са разгледани или са само частично разгледани в плана за възстановяване и устойчивост, както и по отношение на новите и нововъзникващите предизвикателства. В него бяха оценени също напредъкът на Белгия при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на Съюза в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността, както и напредъкът в постигането на целите на Обединените нации за устойчиво развитие.
- (12) В съответствие с данни, потвърдени от Евростат, дефицитът по консолидирания държавен бюджет на Белгия е намалял от 5,5 % от БВП през 2021 г. до 3,9 % през 2022 г., а консолидираният държавен дълг е намалял от 109,1 % от БВП в края на 2021 г. до 105,1 % в края на 2022 г. На 24 май 2023 г. Комисията публикува доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора. В този доклад се разглежда състоянието на бюджета на Белгия, тъй като нейният дефицит по консолидирания държавен бюджет през 2022 г. надхвърли референтната стойност по Договора от 3 % от БВП. В доклада се стига до заключението, че критерият за дефицита не е изпълнен. В съответствие със съобщението си от 8 март 2023 г. през пролетта на 2023 г. Комисията не предложи откриване на нови процедури при прекомерен дефицит. Впоследствие Комисията заяви, че ще предложи на Съвета да открие основани на дефицита процедури при прекомерен дефицит през пролетта на 2024 г. въз основа на данните за резултатите за 2023 г. Белгия следва да вземе това предвид при изпълнението на бюджета си за 2023 г. и при изготвянето на своя проект на бюджетен план за 2024 г.

- (13) Салдото по консолидирания държавен бюджет беше повлияно от мерките на фискалната политика, предприети с цел смекчаване на икономическите и социалните последици от увеличението на цените на енергията. През 2022 г. тези мерки на фискалната политика, водещи до намаляване на приходите, включваха намаляване на акцизите върху бензиновите горива и намаляване на ДДС за договорите за електроенергия и газ за битови нужди, докато мерките на фискалната политика, водещи до увеличаване на разходите, включваха разширяване на обхвата на социалната тарифа за електроенергия и природен газ за уязвимите домакинства, всеобхватно прехвърляне на доходи към домакинствата директно чрез техните сметки за газ и електроенергия („енергийния пакет“), целеви еднократни трансфери (за домакинствата, които използват газъол, пропан или пелетно гориво) и директно подпомагане на дружества, изправени пред нарастващи разходи за енергия. Разходите за тези мерки бяха частично компенсирани от нови данъци върху неочакваните печалби на производителите и доставчиците на енергия, а именно в електроенергийния и петролният сектор. Комисията оценява нетните бюджетни разходи за тези мерки на 0,9 % от БВП през 2022 г. Салдото по консолидирания държавен бюджет беше повлияно и от бюджетните разходи за предоставянето на временна закрила на разселените лица от Украйна, които се оценяват на 0,1 % от БВП през 2022 г. В същото време прогнозните разходи за временните извънредни мерки, свързани с кризата с COVID-19, намаляха до 0,5 % от БВП през 2022 г. спрямо 3 % през 2021 г.
- (14) На 18 юни 2021 г. Съветът препоръча през 2022 г. Белгия⁷ да използва Механизма за финансиране на допълнителни инвестиции в подкрепа на възстановяването, като същевременно провежда разумна фискална политика. Освен това Съветът препоръча на Белгия да запази инвестициите, финансирани на национално равнище.

⁷ Препоръка на Съвета от 18 юни 2021 г., съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност за 2021 г. на Белгия (ОВ С 304, 29.7.2021 г., стр. 1).

(15) Според оценките на Комисията фискалната позиция⁸ през 2022 г. е била подкрепяща — с равнище от -2 % от БВП. В съответствие с препоръката на Съвета Белгия продължи да подпомага възстановяването с инвестиции, които ще бъдат финансирани от Механизма. Разходите, финансирани с безвъзмездни средства по Механизма и с други фондове на Съюза, възлизаха на 0,2 % от БВП през 2022 г. (0,2 % от БВП през 2021 г.). Инвестициите, финансирани на национално равнище, осигуриха неутрален принос към фискалната позиция⁹. Поради това Белгия запази инвестициите, финансирани на национално равнище, както се препоръчва от Съвета. Същевременно ръстът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (без новите мерки по отношение на приходите) доведе до експанзионистичен принос в размер на 1,9 процентни пункта към фискалната позиция. Този значителен експанзионистичен принос включваше допълнителното въздействие на мерките на фискалната политика, предприети за намаляване на икономическите и социалните последици от увеличението на цените на енергията (допълнителни нетни бюджетни разходи в размер на 0,8 % от БВП спрямо 2021 г.), както и разходите за предоставяне на временна закрила на разселените лица от Украйна (0,1 % от БВП). В същото време нарастващите текущи разходи, дължащи се по-специално на автоматичното индексирание на социалните плащания и заплатите в публичния сектор и на други структурно увеличаващи се текущи разходи, по-специално отразяващи демографското застаряване, също допринесоха за растежа на нетните първични текущи разходи. Ето защо този значителен експанзионистичен принос на финансираните на национално равнище текущи разходи само частично се дължи на мерките за справяне с икономическото и социалното въздействие на увеличението на цените на енергията, както и на разходите за предоставяне на временна закрила на разселените лица от Украйна. Следователно Белгия не е ограничила в достатъчна степен нарастването на текущите разходи, финансирани на национално равнище.

⁸ Фискалната позиция се измерва с промяната в първичните разходи (без дискреционните мерки по отношение на приходите), като се изключват временните извънредни мерки, свързани с кризата с COVID-19, но се включват разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) по Механизма и с други фондове на Съюза — спрямо средносрочния потенциален растеж. За повече подробности вж. каре 1 във фискалните статистически таблици.

⁹ Другите капиталови разходи, финансирани на национално равнище, имаха неутрален принос от 0 процентни пункта от БВП.

- (16) Макроикономическият сценарий в основата на бюджетните прогнози в програмата за стабилност за 2023 г. е в съответствие с прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. за 2023 г. и след това. Правителството предвижда реалният БВП да нарасне с 1 % през 2023 г. и с 1,7 % през 2024 г. За сравнение, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда растеж на реалния БВП от 1,2 % през 2023 г. и 1,4 % през 2024 г.
- (17) В своята програма за стабилност за 2023 г. правителството очаква съотношението на дефицита по консолидирания държавен бюджет да се увеличи до 5,1 % от БВП през 2023 г. Увеличението през 2023 г. отразява главно нарастващите постоянни текущи разходи, дължащи се по-специално на автоматичното индексване на социалните плащания и заплатите в публичния сектор, както и на демографското застаряване, въздействието върху бюджета на временното намаляване на социалноосигурителните вноски на предприятията през първата половина на 2023 г. и увеличаваща дефицита реформа на данъчното облагане на енергийните продукти за бита. Според програмата за стабилност за 2023 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да нарасне от 105,1 % в края на 2022 г. до 106,7 % в края на 2023 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда бюджетен дефицит от 5 % от БВП за 2023 г. Това съответства на дефицита, предвиден в програмата за стабилност за 2023 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда малко по-ниско съотношение на консолидирания държавен дълг към БВП от 106 % в края на 2023 г. Разликата се дължи на малко по-висок прогнозиран номинален БВП през 2023 г. в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г.

(18) Салдото по консолидирания държавен бюджет през 2023 г. се очаква да продължи да се влияе от фискалните мерки, предприети с цел смекчаване на икономическите и социалните последици от увеличението на цените на енергията. Те се състоят от мерки, които бяха продължени от 2022 г., по-специално намаляване на акцизите върху бензиновите горива, което приключи на 31 март 2023 г., и намаляване на ДДС за договорите за електроенергия и газ за битови потребители, разширяване на обхвата на социалната тарифа за енергийните продукти, енергийния пакет, целеви еднократни трансфери (за домакинствата, които използват източници на отопление, различни от газ и електроенергия) и директно подпомагане на дружества, изправени пред нарастващи разходи за енергия. Разходите за тези мерки продължават да са частично компенсирани от данъци върху неочакваните печалби на доставчиците на енергия, а именно в електроенергийния и петролния сектор, които са в сила от 2022 г., и от данък върху системен оператор на международна газова мрежа (Fluxys) през 2023 г. Като се вземат предвид тези приходи, нетните бюджетни разходи за мерките за подкрепа в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. възлизат на 0,4% от БВП през 2023 г.¹⁰ Повечето мерки през 2023 г. не изглеждат насочени към най-уязвимите домакинства или предприятия, въпреки че в много от тях е запазен ценовият сигнал за намаляване на търсенето на енергия и повишаване на енергийната ефективност. В резултат на това в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. размерът на целевите мерки за подкрепа, който трябва да бъде взет предвид при оценката на спазването на препоръката на Съвета от 12 юли 2022 г.¹¹, се оценява на 0,1 % от БВП през 2023 г. (спрямо 0,2 % от БВП през 2022 г.). Бюджетните разходи за временна закрила на разселените лица от Украйна се очаква да останат стабилни в сравнение с 2022 г. И накрая, салдото по консолидирания държавен бюджет за 2023 г. се очаква да се повлияе положително от постепенното премахване на временните извънредни мерки, свързани с кризата с COVID-19, които са оценени на 0,5 % от БВП.

¹⁰ Тази стойност представлява равнището на годишните бюджетни разходи за тези мерки, включително текущите приходи и разходи, както и когато е уместно — мерките за капиталови разходи.

¹¹ Препоръка на Съвета от 12 юли 2022 г. относно националната програма за реформи на Белгия за 2022 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Белгия за 2022 г. (ОВ С 334, 1.9.2022 г., стр. 1).

(19) В препоръката си от 12 юли 2022 г. Съветът препоръча Белгия да гарантира през 2023 г. разумна фискална политика, по-специално като ограничи нарастването на финансираните на национално равнище първични текущи разходи под средносрочния потенциален растеж на производството¹², като вземе предвид продължаващата временна и целенасочена подкрепа за най-уязвимите на покачването на цените на енергията домакинства и предприятия и за хората, бягащи от Украйна. В същото време Белгия следва да има готовност да адаптира текущите разходи към променящата се ситуация. На Белгия се препоръча също да увеличи публичните инвестиции за екологичния и цифровия преход, както и за енергийната сигурност, като се вземе предвид инициативата REPowerEU, включително чрез използване на Механизма и други фондове на Съюза.

¹² Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. средносрочният (среден за 10 години) потенциален растеж на производството на Белгия се оценява на 5,4 % в номинално изражение.

(20) През 2023 г. в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда фискалната позиция да бъде експанзионистична (1,1 % от БВП), в контекста на висока инфлация. Това се предхожда от експанзионистична фискална позиция през 2022 г. (-2 % от БВП). Увеличението на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (след приспадане на дискреционните мерки по отношение на приходите) през 2023 г. се очаква да осигури експанзионистичен принос от 0,7 % от БВП към фискалната позиция. Това включва намалените разходи за целевите мерки за подкрепа на домакинствата и предприятията, които са най-уязвими по отношение на покачването на цените на енергията, с 0,1 % от БВП. Следователно растежът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи над средносрочния потенциален растеж на производството не се дължи на целенасочената подкрепа за домакинствата и предприятията, които са най-уязвими по отношение на резките увеличения на цените на енергията, и за хората, бягащи от Украйна. Експанзионистичното увеличение на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (без дискреционните мерки по отношение на приходите) се дължи също така на постоянните увеличения на заплатите в публичния сектор и социалните плащания (поради индексирания на тези заплати и социални плащания), на структурно нарастващите текущи разходи в резултат на демографското застаряване, на реформата на данъчното облагане на договорите за енергия за битови потребители и на временно намаляване на социалноосигурителните вноски на предприятията през първата половина на 2023 г. В обобщение, прогнозираният растеж на финансираните на национално равнище първични текущи разходи не е в съответствие с препоръката на Съвета от 12 юли 2022 г. Разходите, финансирани с безвъзмездни средства по Механизма и с други фондове на Съюза, се очаква да възлязат на 0,3 % от БВП през 2023 г., докато финансираните на национално равнище инвестиции се очаква да осигурят експанзионистичен принос към фискалната позиция от 0,1 процентни пункта¹³. Поради това Белгия планира да финансира допълнителни инвестиции чрез Механизма и други фондове на Съюза, както и да запази финансираните на национално равнище инвестиции. Тя планира да финансира публични инвестиции за екологичния и цифровия преход, както и за енергийната сигурност, като например инвестиционни проекти за саниране на сгради, устойчива мобилност и декарбонизация на енергийния сектор, както и ключови инвестиции за ускоряване на цифровия преход, в това число цифровизиране на публичната администрация, насърчаване на електронното приобщаване и засилване на киберсигурността, които са финансирани от Механизма и други фондове на Съюза.

¹³ Очаква се другите капиталови разходи, финансирани на национално равнище, да осигурят експанзионистичен принос от 0,1 процентни пункта от БВП.

- (21) Според програмата за стабилност за 2023 г. се очаква дефицитът по консолидирания държавен бюджет да намалее до 4,2 % от БВП през 2024 г. Намалението през 2024 г. отразява и оттеглянето на временните мерки за подкрепа, които бяха приети в контекста на нарастващите цени на енергията. Според програмата за стабилност за 2023 г. се очаква съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да нарасне до 107,1 % в края на 2024 г. Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата на изготвяне на прогнозата, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда бюджетен дефицит от 4,7 % от БВП през 2024 г. Тази стойност е по-висока от дефицита, прогнозиран в програмата за стабилност за 2023 г., главно поради мерките за намаляване на дефицита, възлизащи на 0,2 % от БВП, които все още не са посочени в програмата за стабилност за 2023 г. (поради което не са взети предвид в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г.), и поради по-неблагоприятна прогноза за държавните приходи, по-специално по отношение на корпоративните данъци. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда подобно съотношение на консолидирания държавен дълг към БВП от 107,3 % в края на 2024 г.
- (22) В програмата за стабилност за 2023 г. се предвижда постепенно премахване на всички мерки за енергийна подкрепа през 2024 г. Понастоящем Комисията приема също така, че мерките за енергийна подкрепа ще бъдат премахнати изцяло през 2024 г. Това се базира на допускането, че няма да има нови увеличения на цените на енергията.

- (23) В Регламент (ЕО) № 1466/97 се призовава за годишно подобрене на структурното бюджетно салдо в посока постигане на средносрочната бюджетна цел с 0,5 % от БВП като референтна стойност¹⁴. Като се вземат предвид съображенията за фискална устойчивост и необходимостта от намаляване на дефицита до стойност под референтната стойност по Договора от 3 % от БВП, според Комисията би било целесъобразно подобрене на структурното салдо от поне 0,7 % от БВП за 2024 г. За да се гарантира такова подобрене, и в съответствие с методиката на Комисията, нарастването на финансираните на национално равнище нетни първични разходи¹⁵ през 2024 г. следва да не надвишава 2 %, както е отразено в настоящата препоръка. В същото време оставащите мерки за енергийна подкрепа (които понастоящем Комисията оценява на 0,4% от БВП през 2023 г.) следва постепенно да бъдат премахнати, ако развитието на енергийния пазар позволява това и като се започне от най-слабо насочените мерки, а свързаните с това икономии следва да бъдат използвани за намаляване на бюджетния дефицит. Освен това според прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. ръстът на финансираните на национално равнище нетни първични текущи разходи през 2023 г. не е в съответствие с препоръката на Съвета от 12 юли 2022 г. Ако това се потвърди, ще бъде целесъобразно растежът на нетните първични разходи през 2024 г. да бъде по-малък.
- (24) Ако се допусне, че политиките остават непроменени, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда нетните първични разходи, финансирани на национално равнище, да нараснат с 2,7 % през 2024 г., което е над препоръчания темп на растеж.

¹⁴ Член 5 от Регламент (ЕО) № 1466/97 също така изисква корекция от над 0,5 % от БВП за държавите членки с държавен дълг, надвишаващ 60 % от БВП, или с по-ясно изразени рискове за устойчивостта на обслужването на дълга.

¹⁵ Нетните първични разходи се определят като разходите, финансирани на национално равнище, след приспадане на дискреционните мерки по отношение на приходите и като се изключат разходите за лихви и разходите за циклична безработица.

- (25) Според програмата за стабилност за 2023 г. се очаква публичните инвестиции да се увеличат от 2,9 % от БВП през 2023 г. до 3,1 % от БВП през 2024 г. По-високите инвестиции са резултат от по-високи инвестиции, финансирани на национално равнище, и от инвестиции, финансирани от Съюза, а именно чрез Механизма. В програмата за стабилност за 2023 г. са посочени реформи и инвестиции, които се очаква да допринесат за фискалната устойчивост и за устойчивия и приобщаващ растеж. Тези реформи и инвестиции включват проект за фискална реформа на данъчната система и системата за социална сигурност с цел повишаване на заетостта и икономическата активност, като по този начин се насърчава устойчивостта на публичните финанси, и пенсионна реформа (както е предвидено в плана за възстановяване и устойчивост) за подобряване на финансовата устойчивост на пенсионната система. Освен това с плана за възстановяване и устойчивост се цели да се увеличат усилията за насърчаване на публичните инвестиции с оглед да се ускорят екологичният и цифровият преход, включително чрез изпълнението на плана за възстановяване и устойчивост.
- (26) В програмата за стабилност за 2023 г. се очертава средносрочен фискален план до 2026 г. Според програмата за стабилност за 2023 г. се очаква дефицитът по консолидирания държавен бюджет да намалее до 3,3 % от БВП през 2025 г. и до 2,9 % до 2026 г. Следователно се планира дефицитът по консолидирания държавен бюджет да спадне под 3 % от БВП до 2026 г. Според програмата за стабилност за 2023 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да нарасне от 107,1 % в края на 2024 г. до 107,8 % до края на 2026 г.

(27) Белгия е изправена пред значителни предизвикателства по отношение на фискалната устойчивост. Тези предизвикателства са свързани както с високото равнище на държавния дълг, така и с очакваното влошаване на въздействието на свързаните със застаряването разходи върху публичните финанси в условията на бързо застаряващото население, ако политиките не бъдат променени. В доклада на Комисията за застаряването на населението от 2021 г. се предвижда разходите, свързани със застаряването на населението, да се увеличат с 3,6 процентни пункта от БВП до 2040 г. и с 5,4 процентни пункта от БВП до 2070 г., най-вече поради разходите за пенсии и дългосрочни грижи. Предвижда се разходите за пенсии да нараснат с 3 процентни пункта от БВП през периода 2019—2070 г. в сравнение с 0,1 процентни пункта от БВП средно в еврозоната. В случая с Белгия по-голямата част от прогнозираното увеличение ще е настъпило още през 2040 г., когато разходите за пенсии ще се увеличат с 2,7 процентни пункта от БВП до 14,9 % от БВП. В плана за възстановяване и устойчивост на Белгия е включена пенсионна реформа, с която се цели справяне с това предизвикателство, както и постигане на други цели, като например подобряване на социалната устойчивост на системата, стимулиране на хората да продължават да са активни на пазара на труда, след като изпълнят условията за ранно пенсиониране, и осигуряване на по-голямо сближаване между и в рамките на пенсионните системи. По отношение на дългосрочните грижи през 2019 г. публичните разходи за тази позиция възлизат на 2,2 % от БВП (при средна стойност за Съюза 1,7 %), което прави Белгия една от държавите в Съюза с най-високи разходи за дългосрочни грижи. Предвижда се до 2070 г. разходите за дългосрочни грижи да нараснат допълнително до 4,3 % от БВП в базовия сценарий. Тези разходи обаче може да се увеличат до 6,0 % от БВП при най-отрицателните сценарии¹⁶. Данните показват, че вероятно има прекомерна употреба на резидентни грижи и ненужно или преждевременно институционализиране на възрастни хора. Наличните данни показват, че броят на възрастните хора, настанени ненужно или най-малкото преждевременно в дом за резидентна грижа, продължава да е висок, макар и да намалява през последните десет години. По-специално съгласно данните делът на хората, засегнати от този проблем, е висок в Брюксел и Валония. Реформите за подобряване на ефективното по отношение на разходите използване на различните места за полагане на грижи, по-специално с цел да се избегне и забави ненужната или преждевременната институционализация, са инициирани от федералните субекти, на които от 2019 г. насам е прехвърлена отговорността за дългосрочните грижи. Те обаче не са съсредоточени в достатъчна степен върху справянето с предизвикателството по отношение на фискалната устойчивост.

¹⁶ Европейска комисия, Доклад от 2021 г. за застаряването на населението. Предвижда се разходите за дългосрочни грижи в Белгия да достигнат 6 % от БВП в сценария на сближаване на разходите и в сценария на сближаване на разходите и покритието.

(28) Въпреки неотдавнашните реформи данъчно-осигурителната тежест (осигурителните вноски и данъкът върху доходите от труд) в Белгия остава доста над средната за Съюза на всички равнища на възнагражденията, освен за наетите лица с много ниски заплати (50 % от средната), което може да бъде възпиращ фактор за заетостта. Бяха въведени някои мерки за увеличаване на нетния доход на наетите лица с ниски заплати, като например бонуси за работа (във Фландрия) и обезщетения за дългосрочно наети работещи лица с ниски доходи или за междурегионална мобилност (на федерално равнище). Тези мерки обаче също така увеличават още повече високата пределна данъчна ставка за наетите лица с ниски и средни доходи („капана на ниските заплати“), което може да обезсърчи инвестициите в обучение през целия живот, както и увеличаването на броя на отработените часове. Обезщетенията за безработица са неограничени във времето и при тях няма условия за имуществено състояние за дългосрочно безработните лица. Освен това няколко непарични социални обезщетения са свързани с това получаващите ги лица да имат статут на безработни лица, което може да допринесе за съществуващата неактивност, безработицата и капаните на ниските заплати. Едно широко преразглеждане на системата за социална сигурност би увеличило прозрачността по отношение на стимулите за заетост и би могло да допринесе за повишаване на ефективността на политиките за активизиране.

(29) Широкото използване на данъчнопризнати разходи, отчасти с цел неутрализиране на високите данъчни ставки, поражда неефективност и от него обикновено се облагодетелстват определени видове възнаграждения и разходи. То води до икономически, социални и екологични проблеми. Специалните схеми, като ваучерите за храна, субсидиите за пътуване до работното място или освобождаването от данък при източника за извънреден труд, научноизследователска и развойна работа и работа през нощта/на смени, са скъпи за бюджета и е установено, че създават неефективност. Някои облекчения във връзка с данъка върху доходите на физическите лица (напр. приспадане за ваучерите за услуги) облагодетелстват непропорционално хората с високи доходи. Продължава да се прилага данъчно стимулиране за инвестиции в недвижимо имущество на федерално равнище (кадастралните стойности са по-ниски от действителния доход от наеми, приспада се лихвата за вторични жилищни заеми) и на регионално равнище („cheque-habitat“ във Валония). С това данъчно стимулиране се нарушава разпределението на ресурсите и потенциално се генерират предизвикани от данъци свръхинвестиции в някои видове активи. Свързаните с данъци субсидии, вредни за околната среда, са се увеличили. С намаляването на ставката на ДДС върху електроенергията и газа за договорите за жилища, като същевременно се осигурява подкрепа за домакинствата, продължават да се създават благоприятни условия за изкопаемите горива в дългосрочен план и се обезсърчават по-нататъшната диверсификация и икономии на енергия. В условията на нарастващо задръстване и нарастващи проблеми със замърсяването на въздуха изглежда, че данъците върху транспорта и таксите за замърсяване все още не се използват в достатъчна степен. Очаква се, че ако бъде приета и приложена, по-широката данъчна реформа, която правителството планира да въведе поетапно до 2024 г., ще намали данъчната тежест върху труда и ще премахне някои от изкривяванията.

- (30) В съответствие с член 19, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/241 и критерий 2.2 от приложение V към него планът за възстановяване и устойчивост включва широк набор от взаимно подсилващи се реформи и инвестиции, които трябва да бъдат изпълнени до 2026 г. Изпълнението на плана за възстановяване и устойчивост на Белгия е в ход, но с все по-голям риск от забавяния. Белгия все още не е подала искане за плащане. Ще е необходимо ефективно управление, за да е възможно бързо и стабилно изпълнение. Очаква се планът за възстановяване и устойчивост да бъде преразгледан през 2023 г., за да се включи, наред с другото, глава за REPowerEU, като същевременно се вземе предвид преразглеждането в низходяща посока на максималния размер на безвъзмездните средства, разпределени за Белгия по линия на Механизма. Бързото включване на новата глава за REPowerEU в плана за възстановяване и устойчивост ще позволи да бъдат финансирани допълнителни реформи и инвестиции в подкрепа на стратегическите цели на Белгия в областта на енергетиката и екологичния преход. В съответствие с член 14, параграф 6 от Регламент (ЕС) 2021/241 на 31 март 2023 г. Белгия изрази намерението си да поиска допълнителна подкрепа под формата на заем в размер на 1 024 900 000 EUR по линия на Механизма. Системното и ефективно участие на местните и регионалните власти, социалните партньори и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде важно за успешното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, както и на други икономически политики и политики в областта на заетостта, които излизат извън рамките на този план, за да се гарантира широка ангажираност с цялостната програма на политиката.
- (31) През 2022 г. Комисията одобри всички програмни документи на Белгия в областта на политиката на сближаване освен Европейския фонд за регионално развитие за регион Брюксел — столица, който беше приет през 2023 г. Бързото изпълнение на програмите по линия на политиката на сближаване при взаимно допълване и полезно взаимодействие с плана за възстановяване и устойчивост, включително главата за REPowerEU, е от ключово значение за постигане на екологичния и цифровия преход, за повишаване на икономическата и социалната устойчивост и за осигуряване на балансирано териториално развитие в Белгия.

(32) Освен икономическите и социалните предизвикателства, разгледани в плана за възстановяване и устойчивост и програмите по линия на политиката на сближаване, Белгия е изправена пред редица допълнителни предизвикателства, свързани с нейния пазар на труда, образователната ѝ система, енергийната политика и екологичния преход. Процентът на незаетите работни места в Белгия понастоящем е сред най-високите в Съюза и работодателите срещат все по-големи трудности да наемат служители с подходящите умения. Регионалните различия в участието на пазара на труда обаче са значителни. Недостигът на работна ръка е висок в професиите, в които се изисква както ниска, така и висока квалификация, като недостиг има в няколко сектора, в това число информационни и комуникационни технологии, професионални, технически и научни работни места, хотелиерство и ресторантьорство, и здравеопазване. Броят на завършилите, особено на жените, в областта на науката, технологиите, инженерството и математиката (STEM) остава нисък и делът им се увеличава много бавно въпреки специалните планове за действие в областта на STEM. Обяснение за несъответствията между уменията и изискванията на пазара на труда е и ниското участие в образование и обучение на възрастни. Настоящите стимули за образование и обучение на възрастни може да не достигат до хората с ниско образование, за които повишаването на квалификацията може да предложи по-добри възможности за заетост. Висококачествените системи за образование и обучение, които отговарят на променящите се нужди на пазара на труда, и целенасочените мерки за повишаване на квалификацията и за преквалификация са от ключово значение за намаляване на недостига на умения и насърчаване на приобщаването и пренасочването на работната сила. Отстраняването на недостига на работна ръка и на несъответствието между търсените и предлаганите умения е ключов лост за преминаването към цифрова трансформация и за осъществяване на екологичния преход, както и за постигане на водещите цели на Съюза за 2030 г. в областта на заетостта и уменията.

- (33) В допълнение към намаляването на възпиращите заетостта фактори, произтичащи от данъчната система и системата за социална сигурност, по-ефективните и целенасочени мерки за активизиране биха могли да помогнат за отключването на големия неизползван трудов потенциал и за облекчаване на нарастващия недостиг на работна ръка и умения. Групите в неравностойно положение, включително хората с ниско образование, с мигрантски произход или с увреждания, са по-слабо интегрирани на пазара на труда. Средният процент на преход от безработица или неактивност към заетост е нисък. Това предполага, че съществуват още възможности за повишаване на ефективността на активните политики на пазара на труда, по-специално чрез по-систематични оценки и интегрирани възможности за търсещите работа лица, които са изправени пред множество препятствия при намирането на работа. За по-нататъшно увеличаване на равнището на заетост ще бъде необходимо и провеждане на политики за насърчаване на реинтеграцията на работниците в дългосрочен отпуск по болест, по-специално поради синдром на професионалното изчерпване и депресия (25 % от случаите), които в момента значително надвишават броя на безработните лица.
- (34) По отношение на недостига на работна ръка и несъответствията между търсените и предлаганите умения съществуват опасения във връзка с резултатите, приобщаващия характер и справедливостта на образователните системи, включително с оглед на големите публични разходи за образование. Разликите в образователните резултати са тясно свързани със социално-икономическия и мигрантския произход на учениците и са сред най-силно изразените в Съюза, което води до неравенство в образованието. От ключово значение ще бъде да се увеличат привечдането на професионалното образование и обучение в съответствие с пазара на труда и привлекателността на ПОО. Укрепването на учителската професия чрез осигуряване на по-добро обучение и непрекъснато професионално развитие на учителите, както и чрез разработване на по-гъвкави и привлекателни модели за кариера, ще помогне за намаляване на нарастващия недостиг на квалифицирани учители, който създава риск от допълнително увеличаване на съществуващите образователни неравенства. Наскоро бяха предприети или се планират някои стъпки за укрепване на учителската професия. Ще бъде от съществено значение тези мерки да се продължат и да се наблюдават тяхното прилагането и тяхното въздействие.

(35) Около 70 % от брутното вътрешно потребление на енергия в Белгия се покрива от вноса на изкопаеми горива. През 2021 г. дялът на нефта в енергийния микс на Белгия е бил 45 %, а този на природния газ — 23 %. Потреблението на природен газ в Белгия е намаляло с 15 % през периода между август 2022 г. и март 2023 г. в сравнение със средното потребление на газ за същия период през предходните пет години — това е в съответствие с целта за намаляване от 15 %, определена в Регламент (ЕС) 2022/1369 на Съвета¹⁷. Белгия може да продължи да полага усилия за временно намаляване на търсенето на газ до 31 март 2024 г. съгласно Регламент (ЕС) 2023/706 на Съвета¹⁸. Енергията от възобновяеми източници е представлявала едва 13 % от крайното потребление на енергия през 2021 г. За да отрази по-амбициозните цели на Съюза, Белгия ще трябва да увеличи значително своята цел за енергия от възобновяеми източници до 2030 г., която понастоящем е 17,5 % и според оценката на Комисията за 2020 г. е неамбициозна. За да се постигне планираното намаляване на ядрената енергия и прогнозираното нарастване на търсенето на електроенергия, ще трябва значително да се увеличат енергийната ефективност и дялът на електроенергията, произведена от възобновяеми източници. Разработването на проекти за вятърна енергия на сушата и свързаното с това разширяване на електроенергийната мрежа обаче все още са особено затруднени от слабото обществено приемане и дългите забавяния, свързани с процедурите за издаване на разрешителни, по-специално поради повтарящите се и продължителни процедури за обжалване. Могат да бъдат предприети допълнителни стъпки за ускоряване на внедряването на разположени на сушата инсталации за вятърна енергия и свързаното с тях укрепване на мрежата. Устройството на територията и преразглеждането на правилата за минимално отстояние на вятърните турбини от летища, радары и военни зони биха могли да освободят повече място за вятърна енергия. Освен това издаването на разрешителни може да бъде улеснено, като на проектите за енергия от вятъра и за мрежова инфраструктура се предостави статут на проекти от по-висш обществен интерес и жалбите се обработват по-бързо. Участието на общините и гражданите в проекти за производство на енергия от възобновяеми източници би могло да повиши местната приемливост.

¹⁷ Регламент (ЕС) 2022/1369 на Съвета от 5 август 2022 г. относно координирани мерки за намаляване на търсенето на газ (ОВ L 206, 8.8.2022 г., стр. 1).

¹⁸ Регламент (ЕС) 2023/706 на Съвета от 30 март 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2022/1369 във връзка с продължаване на периода на намаляване на търсенето във връзка с мерките за намаляване на търсенето на газ, и за засилване на докладването и наблюдението на тяхното прилагане (ОВ L 93, 31.3.2023 г., стр. 1).

Разширяването на инсталациите за слънчева енергия на покрива (както малки, така и големи) може да бъде допълнително стимулирано чрез приемане на реформи, с които се предвиждат задължителни изисквания за големи обществени и търговски сгради, стимули за наемодателите и правни рамки, които улесняват споделянето на енергия. Освен това може да се насърчат собственото потребление и гъвкавостта на потреблението. С проактивно разработване на по-интегрирани и последователни десетгодишни инвестиционни планове за електроенергийна мрежа би могло да се избегнат забавяния при свързването на нови обекти за вятърна енергия (и енергия от други възобновяеми източници), както и на крайни потребители (термопомпи, станции за зареждане на електрически автомобили), и в тези планове следва да се предвиди очакваният скок в консумация на електрическа енергия от промишлеността.

(36) По-нататъшните реформи на политиката и допълнителните инвестиции за намаляване на емисиите на парникови газове в секторите на енергетиката, промишлеността, строителството и транспорта ще помогнат за намаляване на високата цялостна зависимост на Белгия от вноса на изкопаеми горива. Повишаването на енергийната ефективност в промишлеността може да бъде стимулирано чрез подобряване на доброволните споразумения, въвеждане на планове за икономии на енергия и декарбонизация за най-големите потребители на изкопаеми горива, стимулиране на електрификацията и внедряването на промишлени термпомпи и по-нататъшно внедряване на методи за кръгово производство. Белгия е изправена пред риска да не постигне целите си за саниране и енергийна ефективност за 2030 г. Трудностите пред намаляването на потреблението на изкопаеми горива в сградите все още са значителни. Поради това настоящите инвестиционни усилия за енергийно саниране следва да бъдат засилени и допълнени с реформи на политиката, като забрана на използването на изкопаеми горива в новите сгради, задължително саниране за увеличаване на енергийната ефективност, постепенно премахване на отоплението с изкопаеми горива и стимули за пренасочване към решения за отопление с ниски въглеродни емисии като например термпомпи и отоплителни мрежи, които се хранят с оползотворена енергия и енергия от възобновяеми източници. Това следва да бъде съчетано с приспособяване на образованието и обучението към съответните нововъзникващи зелени технически умения и осигуряване на достатъчно техници и строителни работници с подходящи квалификации. В областта на транспорта на големия дял на използването на частни автомобили се дължи голяма част от потреблението на нефт в Белгия. Насърчаването на „съобразената с околната среда мобилност“ (например колоездена и споделена мобилност) и на използването на обществен транспорт ще помогне за намаляване на използването на лични автомобили и на разходите, свързани със задръстванията по пътищата. През 2022 г. колоезденето като метод за пътуване до работа се увеличи, особено във Фландрия и Брюксел, благодарение на непрекъснатите инвестиции във велосипедна инфраструктура, инициативи за популяризиране и целенасочени стимули. Въпреки това има още възможности за допълнително насърчаване на тази форма на съобразена с околната среда мобилност чрез инвестиции във велосипедна инфраструктура и в безопасност на пътя за велосипедистите. Използването на обществения транспорт все още не се е възстановило напълно след кризата с COVID-19 и би могло да бъде насърчено допълнително чрез подобрения на крайградските и междуградските услуги, инвестиции в обновяване на автопарка и по-голяма честота на услугите.

- (37) Недостигът на работна ръка и умения в сектори и професии, които са от ключово значение за екологичния преход, включително производството, разполагането и поддръжката на технологии с нулеви нетни емисии, създава пречки пред прехода към икономика с нулеви нетни емисии. Висококачествените системи за образование и обучение, които отговарят на променящите се нужди на пазара на труда, и целенасочените мерки за повишаване на квалификацията и за преквалификация са от ключово значение за намаляване на недостига на умения и насърчаване на приобщаването и пренасочването на работната сила. За да се отключи неоползотвореното предлагане на работна ръка, тези мерки трябва да бъдат достъпни, по-специално за физическите лица и в секторите и регионите, които са най-силно засегнати от екологичния преход. През 2022 г. беше отчетен недостиг на работна ръка в няколко професии, в които се изискват умения или знания за екологичния преход, в това число за длъжности в гражданското строителство и за оператори на електроцентрали.
- (38) С оглед на оценката на Комисията Съветът разгледа програмата за стабилност за 2023 г., като становището му¹⁹ е изразено в препоръка 1.

¹⁹ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

(39) С оглед на тясната взаимобвързаност между икономиките на държавите членки от еврозоната и колективния им принос за функционирането на Икономическия и паричен съюз, Съветът препоръча на държавите членки от еврозоната да предприемат действия, включително чрез своите планове за възстановяване и устойчивост, за: i) запазване на устойчивостта на обслужването на дълга и въздържане от широка подкрепа за съвкупното търсене през 2023 г., по-добро насочване на фискалните мерки, предприети за смекчаване на въздействието на високите цени на енергията, и обмисляне на подходящи начини за прекратяване на подкрепата при намаляване на натиска върху цените на енергията; ii) поддържане на високо равнище на публичните инвестиции и насърчаване на частните инвестиции в подкрепа на екологичния и цифровия преход; iii) подкрепа за промените в заплащането, които смекчават загубата на покупателна способност, като същевременно се ограничават вторичните ефекти върху инфлацията, допълнително подобряване на активните политики по заетостта и преодоляване на недостига на умения; iv) подобряване на бизнес средата и гарантиране, че енергийната подкрепа за дружествата е икономически ефективна, временна и насочена към жизнеспособни предприятия, както и че запазва стимулите за екологичния преход; и v) запазване на макрофинансовата стабилност и наблюдение на рисковете, като същевременно продължава работата по завършването на банковия съюз. За Белгия препоръки 1, 2, 3 и 4 допринасят за изпълнението на първата, втората и третата препоръка, изложени в Препоръката от 2023 г. относно еврозоната,

ПРЕПОРЪЧВА на Белгия да предприеме през 2023 г. и 2024 г. следните действия:

1. Възможно най-скоро през 2023 г. и 2024 г. да прекрати постепенно действащите извънредни мерки за енергийна подкрепа, като използва свързаните с това икономии за намаляване на бюджетния дефицит. Ако нови увеличения на цените на енергията наложат предприемането на нови или продължаващи мерки за подкрепа — да гарантира, че тези мерки за подкрепа са насочени към закрила на уязвимите домакинства и предприятия, че са фискално достъпни и че запазват стимулите за икономии на енергия.

Да осигури разумна фискална политика, по-специално като ограничи номиналното увеличение на финансираните на национално равнище нетни първични разходи през 2024 г. до не повече от 2 %²⁰.

Да запази финансираните на национално равнище публични инвестиции и да гарантира, че безвъзмездните средства по Механизма и другите фондове на Съюза се усвояват ефективно, по-специално с цел насърчаване на екологичния и цифровия преход.

За периода след 2024 г. — да продължи да следва средносрочна фискална стратегия за постепенна и устойчива консолидация, съчетана с инвестиции и реформи, водещи до по-висок устойчив растеж, с цел постигане на разумна средносрочна фискална позиция.

Да увеличи усилията за повишаване на ефективността на дългосрочните грижи. Да продължи реформата на данъчната система и системата на социалните обезщетения, за да се намалят демотивиращите фактори за работа чрез изместване на данъчната тежест от труда и чрез опростяване на данъчната система и системата на социалните обезщетения. Да направи преглед на данъчнопризнатите разходи с оглед намаляване на тяхното вредно въздействие върху икономиката, социалната сфера и околната среда.

²⁰ Което се очаква да съответства на годишно подобрене на структурното бюджетно салдо от поне 0,7 % от БВП за 2024 г., както е посочено в съображение 23.

2. Да осигури ефективно управление, за да се даде възможност за бързо и стабилно изпълнение на нейния план за възстановяване и устойчивост. Да завърши бързо главата за REPowerEU с цел своевременно започване на изпълнението ѝ. Да пристъпи към бързо изпълнение на програмите по линия на политиката на сближаване при тясно взаимно допълване и полезно взаимодействие с плана за възстановяване и устойчивост.
3. Да преодолее недостига на работна ръка и несъответствията между уменията и изискванията на пазара на труда, по-специално като засили политиките за активизиране (включително насоки) с цел интегриране на групите в неравностойно положение на пазара на труда. Да повиши резултатите и да увеличи справедливостта на системите за образование и обучение и да продължи реформите за укрепване на учителската професия.
4. Да намали цялостната зависимост от изкопаемите горива, като ускори повишаването на енергийната ефективност и намаляването на използването на изкопаеми горива в сградите, като предостави допълнително стимулиране за декарбонизацията на промишлеността и като насърчава използването и предлагането на обществен транспорт и на съобразена с околната среда мобилност. Да ускори внедряването на възобновяеми енергийни източници и свързаната с тях мрежова инфраструктура, като допълнително рационализира процедурите за издаване на разрешителни, в това число чрез намаляване на продължителността на процедурите за обжалване, и като приеме правни рамки за допълнително стимулиране на инвестициите в инсталации за енергия от възобновяеми източници и улесняване на споделянето на енергия. Да увеличи усилията на политиката, насочени към предоставянето и придобиването на уменията и компетентностите, необходими за екологичния преход.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Съвета

Председател